

Hoe warmer de dagen, hoe meer huid we zien. Daarom brengt V een zomer lang acht kunstenaars die de menselijke huid tot thema maakten. Huid als symbool van onze ideeën over schoonheid, als grens tussen ik en ander, als beeld van kracht en kwetsbaarheid.

Huid

SERIE AFLEVERING 5: KATRIEN FRANKEN

Katrien Frankens warme realisme toont, door de huid heen, de (met ziekte worstelende) mens. Door Marina de Vries

Naakt tot op het kruis, gefotografeerd op een moment van ultieme ontspanning of inspanning - voor de serie Iegonkracht heeft Katrien Franken (1971) twaalf volwassenen tussen 27 en 74 in intieme poses gefotografeerd. Hun huid is een landschap van kleur, van bleekwit tot geel en doozerderd rood, een landschap dat gloeit en daalt rond spieren en botten.

Hoe anders is Frankens serie *Les Filles*, waarvoor zij dit voorjaar uit handen van een vakjury de PANL Award - Photographers Association of the Netherlands - 2011 kreeg. Mensjes met hoog opgetuende of opgeroldde haren, een Vermeerachtige belichting en een wit met roze huid, glinsterend als parelmoer. Zo hard als marmer is hun huid, elke blik ketst erop af.

Maar bij Zwaan, Chris, Monica en Ferdi kijk je, met dank aan een andere belichting, voorbij de huid, naar de mens daarachter, in al zijn kracht en kwetsbaarheid. Spielen, aders, plooiën, ribben, littekens, putjes, haren, alles is zichtbaar.

Vooral die littekens, in borst of buik, mooi geheeld maar onvermijdelijk, laten zien dat het bij Iegonkracht (2011) niet om zomaar portretten gaat. Deze mannen en vrouwen zijn getekend door kanker. De serie is gemaakt in samenwerking met Iegonkracht, stichting Kanker en Sport. De organisatie biedt kankerpatiënten sportfaciliteiten en begeleiding, om beter opgewassen te zijn tegen de behandeling van operatie, chemo en bestraling.

Iegonkracht is ook een heel persoonlijk project. Franken heeft zelf kanker gehad.

Franken is niet de enige die zich in de afgelopen decennia gewaagd heeft aan het portretteren van ziekte en menselijk verval. Beroemd is de fotovisie uit 1996 van theatermaker en dichter Michael Matthews (1939-1996), gemaakt door collega-kunstenaar Kees Brukel. Brukel volgde het door aids aangetaste lichaam van Matthews schilderachtig uitgelicht en confronterend. Hij zette zijn lens bovenop het steeds magderder wordende naakte lichaam, theateraal uitgelicht tegen een dramatisch zwarte achtergrond.

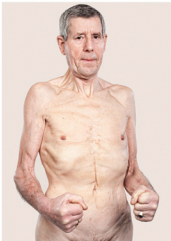
Een paar jaar daarvoor heeft de Britse fotografe Jo Spence (1934-1992) in *Kinkler Project* haar te amputeren en later gompateerde linkerborst in grauwkeurenfoto's recht voor zijn raap in beeld gebracht. 'Monster' schreef ze met viltstift boven de borsten, die haar verraden hadden. Spence's verslag van haar ziekteproces, destijds getoond in de Melkweg Galerie, is een schreeuw van pijn, een niets en niemand ontziende aanklacht. Soms zette Spence in een foto zelfs haar hoofd van haar naakte lijf, om dat zieke lichaam voor de voeten van de toeschouwer te smijten.

Bij wie ziek is, woedt een oorlog in zijn lijf, schreef de Amerikaanse ervaringsdeskundige en schrijfster Susan Sontag in haar boek *Illness as Metaphor* (1978). Het viel Sontag althans op dat de bij ziekte gehanteerde beeldspraak sterk overeenkomt met de bij oorlog gehanteerde retoriek.

Franken zoekt die theateraal-dramatische of nietsontziende confrontatie met de toeschouwer niet. Bij haar is kanker geen oorlog, maar een interne krachtenstrijd, met momenten van kracht en kwetsbaarheid, van inspanning en verzet, van ontspanning en overgave.

Ze heeft mooie, realistische portretten willen maken, eerst de mens en dan het gevecht, de ziekte. Om die reden heeft ze elke styling of visuele achterwege gelaten, niet met schaduw of andere trucs gewerkt. De belichting is met opzet harmonieus, de achtergrond buidkleurig, om de huid en de naakte vijge zachter te maken. Want zo is het volgens Franken al genoes.

Ze wil met de serie ook een ander schoonheidsideaal aankakten. Niet het steriele maskerdeaal van de mode-industrie, maar de schoonheid van het leven in al zijn facetten. Imperfectie, ziekte en littekens horen daar bij.

Uit de serie *Tegenkracht* van Katrien Franken. Met de klok mee: Zwaan, Ferdi, Monica en Chris.

Just omdat Franken de naakte mensen zo warm en zacht realistisch portretteert, kun je rustig kijken, juist daardoor komen Zwaan, Chris, Monica en Ferdi dichtbij, als een naaste verwant, een dierbare, die je wel valker in zijn nakie hebt gezien. Daarmee veranderen medelijden

of afschuw in mededogen en in respect voor hun onzekere strijd.

katrienfranken.com
stichtingkankerensport.nl

De zachte benadering